

Pseudomonas en coliforme bacteriën) van 1,4 pct tot 3,8 pct.

Een groep Amerikaanse onderzoekers (LIGHT c.s. 1968) onderzocht het voorkomen van pathogene bacteriën op de navel en in de neus bij pasgeborenen op een zuigelingenafdeling van een ziekenhuis. Ook zij zagen door herhaalde toepassing van hexachlorofoen het aantal kinderen dat pathogene stafylokokken op de huid herbergde, dalen van 50 per 100 tot slechts 5 per 100. Het aantal kinderen met gram-negatieve bacteriën (*Pseudomonas*, *E. coli*, *Proteus*, *Klebsiella-aerobacter*) nam te zelfder tijd toe: vóór het toepassen van hexachlorofoen hadden 36 pct gram-negatieve bacteriën in de neus en 45 pct op de navel, erna waren deze percentages 48 resp. 78.

Omdat deze Amerikaanse onderzoekers vrijwel nooit *Staphylococcus aureus* op de huid aantreffen als er *Pseudomonas* werd gekweekt, en omgekeerd *Pseudomonas* afwezig was als *Staphylococcus aureus* werd gevonden, veronderstellen zij een negatieve invloed van deze twee micro-organismen op elkaar: bacteriële interferentie. Hieruit zou volgen dat de aanwezigheid van één dezer bacteriën op de huid het kind tegen besmetting met de andere soort beschermt. De Engelse auteurs zagen echter in de jaren voorafgaande aan het gebruik van hexachlorofoen nooit dat een afneming van het aantal huidinfecties door stafylokokken gepaard ging met een toeneming van het aantal besmettingen met gram-negatieve bacteriën. Zij opperen derhalve de mogelijkheid dat hexachlorofoen de groei van de gram-negatieve micro-organismen rechtstreeks bevordert.

Literatuur: BIJLMER, J. (1966) Desinfectie van huid en instrumenten. *Ned. T. Geneesk.* **110**, 1014. — FORFAR, J. O., J. C. GOULD en A. F. MACCABE (1968) Effect of hexachlorophane on incidence of staphylococcal and Gram-negative infection in the newborn. *Lancet* II, 177. — LIGHT, I. J., J. M. SUTHERLAND, M. L. COCHRAN en J. SUTORIUS (1968) Ecologic relation between *Staphylococcus aureus* and *Pseudomonas* in a nursery population. Another example of bacterial interference. *New Engl. J. Med.* **278**, 1243.

J. A. H. VAN BEUSEKOM

DIVERSEN

Claudicatio intermittens en arteriële pulsaties. — BARNER en medewerkers (1968) vonden bij zestien lijdens aan claudicatio intermittens redelijk voelbare arteriële pulsaties aan de voeten. Na enige inspanning, die pijn opwekte, verdwenen de pulsaties; na enkele minuten rust keerden ze terug. Arteriografie bevestigde de diagnose van een partiële of totale afsluiting van grote arterietakken met collaterale circulatie.

De auteurs nemen aan dat de spierarbeid plaatselijke vasodilatatie veroorzaakt, met als gevolg een sterke daling van de distale bloeddruk, omdat de proximale arterie-stenose een aanpassing van de bloedstroom verhindert. Bij normale personen daalt de systolische druk aan de enkels bij spierarbeid van de benen in geringe mate. Intra-arteriële inspuiting van papaverine bij twee patiënten, distaal van de vernauwde plaats, deed de bloedstroom toenemen, waarbij de distale bloeddruk daalde en de perifere pulsaties verdwenen.

Het onderzoek van de arteriële pulsaties vóór en na inspanning bij lijdens aan claudicatio intermittens is volgens de schrijvers een eenvoudige methode om een organische vernauwing van de arteriën op te sporen.

Literatuur: BARNER, H. B., G. C. KAISER, V. L. WILLMAN en C. R. HANLON (1968) *J. Amer. med. Ass.* **204**, 958.

F. K.

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

STUDIEBEURS VAN DE STICHTING FONDS DOCTOR CATHARINE VAN TUSSEN BROEK

Het Bestuur van de Stichting Fonds Doctor Catharine van Tussenbroek maakt bekend, dat het voor het academisch jaar 1969-1970 een beurs ter maximale waarde van f 2.500,— beschikbaar stelt.

Deze studiebeurs is bestemd voor een Nederlandse vrouw, die haar academische studie geheel of vrijwel geheel voltooid heeft en gespecialiseerd wetenschappelijk onderzoek wil verrichten in of buiten Nederland.

Sollicitaties in tienvoud, een uitvoerige levensbeschrijving en een duidelijk studieplan bevattend, worden onder vermelding van enige referenties, en vóór 15 april ingewacht bij de secretaresse, Dr. R. H. KOTTING-MENKO, Joh. Vermeerstraat 41, Amsterdam.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten)

BIJNA BLIND, TEN GEVOLGE VAN ARTERIITIS TEMPORALIS

Met verwondering nam ik kennis van de klinische les van Prof. Dr. G. A. LINDEBOOM (1969).

Er wordt een patiënte beschreven, die vlak voor de opneming in het ziekenhuis een voorbijgaande blindheid had, en bij wie de voorlopige diagnose werd gesteld op arteriitis temporalis. Een proefexcisie werd uitgesteld, omdat het week-einde was ingetreden.

De patiënte werd behandeld met fenylbutazon. Dit was een ernstige kunstfout. De enige juiste behandeling was een onmiddellijke intensieve behandeling met steroïden geweest, terwijl een biopsie uit de arteria temporalis — een kleine ingreep, die in elk ziekenhuis ook tijdens het weekeinde kan worden gedaan — gelijktijdig verricht had moeten worden.

De patiënte en de artsen mogen van geluk spreken, dat de genoemde fout in dit geval alleen heeft geleid tot een uitval van een gedeelte van het linker gezichtsveld en niet tot volledige blindheid.

Literatuur: LINDEBOOM, G. A. (1969) *Ned. T. Geneesk.* **113**, 2.

Zaandam, 6 januari 1969

H. MUNTENDAM

HET GEBRUIK VAN ORALE CONTRACEPTIVA MET OF ZONDER PAUZE

Wij zijn het met de uitspraak van de schrijvers, HASPELS en KLOOSTERMAN (1969), volkomen eens, dat wij onze patiënten bij het geven van onze wetenschappelijk en ethisch verantwoorde adviezen zoveel mogelijk de inhoud en de gevolgen ervan onder ogen moeten brengen. De belangrijke vraag, die als titel boven het artikel staat, zal haar beantwoording niet vinden in het feit dat bij staking van de pil een ovulatie en dus een zwangerschap kan ontstaan. Immers, dat weten wij, en dat moeten dus ook onze patiënten weten. Passende adviezen en maatregelen zullen moeten volgen. Dat in het algemeen in ons vak wel eens slechte of onvolledige adviezen worden gegeven is in dit probleem niet relevant.

Wij willen geen discussie uitlokken over de vraag of het IUD wel of geen abortivum is en of deze methodiek dus wel of niet in overeenstemming is met de verklaring van de